

FINLANDS VAPENBRÖDRAFÖRBUND (S. A. L.)

Av Dr. res. kapten L. ARVI P. POIJÄRVI, Helsingfors

FINLANDS folkarmé kämpade under vinterkriget 1939—40 i 105 ärofulla dagar mot en väldig övermakt. Då det även finnes gränser för den mänskliga uthålligheten och då det finska folket i kriget nästan helt och hållet var hänvisat till sig självt, blev armén slutligen tvungen att draga sig tillbaka, men bröts därigenom dock icke samman. När den tunga dagen för fredsslutet, den 13 mars, grydde, befunno sig de finska divisionerna fullkomligt ordnade och obesegrade.

Vi hade hållit stånd i den jättelika kraftmätningen. Det hade nog utmattat hundratusentals finska män, till det yttersta, men tillika utlöst hos dem hittills oanade krafter. Det hade i alla vapenbröder från högste officeren till gemene man, från den lärde i vapenrock till den enkla bonden, uppväckt en sådan känsla av samhörighet och brödraskap, att alla gamla motsatser, sociala gränser och samhällsfördomar såväl på stridsplatsen som på hemfronten voro som bortstrukna. En ny finsk man, prövad i strid och socialt väckt, hade uppstått, en man, som gärna redligt utan hänsyn till rang och ställning oegennyttigt samarbetar med varje annan finsk man och som önskar uppbygga ett nytt Finland, en värdefull nordisk medlem i det nya Europa.

Det var därför helt naturligt, att fältmarskalk Mannerheim kort efter krigsslutet, då vårt hårt prövade folk bäddat ned sina fallna i fosterjorden (under de 105 dagarna stupade i kriget 25,000, dessutom sårades cirka 45,000, vilket sammanlagt utgör 70,000 eller 2% av landets hela befolkning) och då vardagslivet åter begynte gå i de gamla spåren, utfärdade ett upprop att grunda ett vapenbrödernas riksförbund, ett förbund, som även i fortsättningen skulle förena alla under de blodiga krigsdagarna samman slutna männen i Finland.

Det konstituerande mötet för »Finlands Vapenbrödraförbund» (*Suomen Aseveljien Liitto, S.A.L.*) hölls den 14 aug. 1940. Till

ordförande valdes den genom striderna vid Tolvajärvi berömde generalmajor i.a. Paavo Talvela, som från sin viktiga civila befattning hade inträtt i arméns tjänst och efter ett glansfullt fullgörande av sina åligganden efter fredsslutet återvände till sin förra civiltjänst. Ett bevis för den nya finsk-nationella och sociala andan var, att som medlemmar av styrelsen valdes män från alla samhällsklasser och alla militära grader.¹

Finlands Vapenbrödrabund har under de fem månaderna sedan tillkomsten snabbt tillvuxit. För tillfället höra 550 föreningar till förbundet, bland dessa talrika med ansenligt medlemsantal. Det sammanlagda antalet förbundsmedlemmar kan svårligen uppskattas, då det dagligen ökas. Utan att överdriva kan det dock nu uppgivas till c:a 200,000. Föreningar finnas i hela landet, såväl i städer som på landsbygden. På grund av tidigare erfarenheter har man allt bestämdare börjat hålla fast vid, att de enskilda föreningarna grundas på den lokala samhörigheten, enär endast sålunda förbundets mångsidiga verksamhet kan organiseras klart och effektivt (till en början uppstodo föreningar på basen av truppförband, frontavsnitt och vapenslag).

S.A.L:s ledning består av direktionen, som vid behov sammankallas för avgörande av viktiga frågor. Den egentliga ledningen ligger hos arbetsutskottet, vilket tillsatt två särskilda utskott, nämligen byråutskottet och ekonomiutskottet.² Förbundets verksamhet utgrenar sig genom centralkansliet över hela landet. Finland är indelat i 18 vapenbrödradistrikt, som huvudsakligen stödja sig på indelningen i län. I varje distrikt finnas en distriktsstyrelse och en distriktsbyrå.

¹ Sålunda höra till förbundets styrelse utom ordföranden, general Talvela, som medlemmar general W. E. Tuompo, anföraren för operationerna i Nord-Finland, godsägaren, res. serg. M. Asunta, snickaren, res. korp. V. Helle, red., res. löjtn. K. Lehmus, red., res. korp. V. Lehtonen, stud., res. löjtn. V. Leskinen, prof. dr., res. kapten N. Osara, rektor, res. löjtn. J. Saukkonen, militärprästen, riksdagsmannen A. Rantamaa, dr., res. kapten J. Gallén, organisationssekreteraren, riksdagsmannen, res. artilleristen J. Tuominen, generalmajor A. F. Airo, arbetaren, reservisten J. Hippolin, jur. dr., res. löjtn. G. Palmgren och dr. ministerialrådet, res. kapten L. Arvi P. Pöijärvi.

² Byråutskottet bildas av den ledande tjänstemannen vid förbundets centralkansli, nämligen förbundets generaldirektör Dr. ministerialrådet, res. kapten L. A. P. Pöijärvi som ordförande, vidare kontorschefen för centralkansliet, Dr. res. löjtnant V. Loppi som sekreterare och från förbundets ekonomiska ledning, direktören res. Penna Tervo. Ordförande i ekonomiutskottet är översten i. a. V. A. M. Karikoski och sekreterare ekonomiledaren Tervo.

För tillfället är visserligen organisationen inte så klart uppbyggd, då redan före förbundets grundande och kort därefter föreningar, bildade på grundvalen av frontavsnitt och vapenslag, i viss mån genombröto systemet. Utvecklingen går dock snabbt framåt i riktning mot en på principen av den lokala samhörigheten uppbyggd organisation, och de nämnda frontavsnitts- och vapenslagssammanslutningarna förbliva endast ideella föreningar för de vapenbröder, som de direkt beröra, och som i sin tur själva höra till sina lokala föreningar och genom dessa och distrikten till riksförbundet.

På senaste tid har även kvinnorna begynt samarbeta med vapenbrödraorganisationen. På en del orter har sida vid sida med vapenbrödraföreningarna uppstått kvinnliga avdelningar, som på sitt program upptagit speciellt viktiga delar från vapenbrödernas ideella och praktiska program. Det har dock icke grundats något kvinnligt riksförbund. I Finland verkar ju Lotta-riksorganisationen. Syftet med vapenbrödernas kvinnliga avdelningar är endast att väcka den sociala känslan och ingjuta en fosterländsk anda hos alla de kvinnor, som hittills levat endast för sig själva eller för sitt hem och ställt sig utanför den nationella gemenskapens gränser.

Kriget har under den gångna vintern förstört mycket i vårt land. Ruinerna i byarna, köpingarna och städerna, de förstörda åkrarna och skogarna, de dödade kreaturen, en halv miljon flyktingar, vilka likt en folkvandring strömmade in till den nuvarande statens område och vilka nu i en handvändning under nya och främmande förhållanden skola erhålla inkomstbringande arbete, allt detta utgör problem, som måste lösas. Man frågar sig, om ett litet folk nu mitt under brinnande världskrig har möjligheter att klara sig ur sådana kriser. Härpå svara vapenbröderna: »Vi veta att vi måste offra oerhört mycket för att rädda vårt land. Vi veta att vi ställas framför det oundvikliga, vilket fordrar av oss helt nya arbetsmetoder, ja rent av grundandet av en ny samhällsordning. Vi veta dock, att vi ha möjlighet att genomföra denna förnyelse.»

Svårigheter kunna aldrig övervinnas med materialistiska och egoistiska ideal. Den nya andan, väckelsen som uppfyller landet, gör det möjligt att fördraga en förändrad levnadsstandard och de hårda prövningarna. Finlands Vapenbrödraförbund vill vara föregångare för denna anda i hela landet. I detta syfte har förbundet två olika verksamhetsområden, en andlig och en materiell.

Den andliga verksamheten avser att genom en målmedveten propaganda stärka och sprida den genom kriget skapade sociala och nationella väckelsen bland alla folkklasser, utan hänsyn till ställning och rang. Väckelsens innehåll är kortfattat följande:

Varje finsk man och kvinna är en värdefull och självmedveten medlem av nationen. Varje medborgare, vilket arbete han än utför, vilken skolbildning han än har och hur stor hans förmögenhet än må vara, har *rätt* att lära känna sitt eget värde och sin betydelse i den stora organisation, som nationen bildar, men han har även den ovillkorliga *skyldigheten* att med uthållighet arbeta för folket i dess helhet och alla dess medborgare. Han måste lära sig förstå, att ett arbete utfört i egennytta och med strävan till egna fördelar är fördärligt för hela folket och därigenom också för honom själv. Han måste komma till insikt om, att endast ett för nationens bästa planerat och utfört arbete sist och slutligen kan förskaffa honom bestående förtjänster.

Arbetet, av vilket slag det vara må, bör hållas i ära. Man måste lära sig inse, att varje arbetsgren, varje enskilt utförande av ett arbete, är en del av det stora hela. Intet arbete får ringaktas, om det utföres i uppbyggande anda till folkets bästa. Det finnes intet uppbyggande arbete, som inte skulle lända varje medborgare till ära. En minister förlorar intet av sitt värde, om han sopar gator eller gräver gravar, industriledarens värdighet blir icke lidande om han någon tid med egna händer i fabriken arbetsal tillsammans med timlöntagaren deltar i arbetet, den höge officeren förlorar intet av sin auktoritet, om han halva dagarna med spaden i handen knogar med dikningsarbete tillsammans med sitt manskap, om han bor i samma kåk och äter samma kost som manskapet. Tvärtom växer endast auktoriteten och ledareförmågan genom en sådan utvidgad verksamhet. Den finska mannen och kvinnan böra framträda som fria, självständiga och i all sin anspråkslöshet självmedvetna människor. De önska intet högre än att kunna känna sig som myndiga, värdefulla medlemmar av nationen, de önska i praktiken, att deras arbete värderas och att de själva som dess utförare få aktning och förståelse. De måste känna, att arbetet inte gives dem som allmosor, som någon gång igen kan fråntagas dem. Arbetet får inte vara förslavande, utan måste tvärtom lända mannen och kvinnan till ära och prydnad. Arbetet är trollformeln, med vilken en lyckligare framtid för hela folket grundas. Prisandet av arbetet måste ljuda över hela landet, en sång om den redbare arbetarens värde och ära.

Det ovan anförda fordrar dock som komplettering grundsatsen, att arbetaren, särskilt i dessa tider, även måste antaga arbetet, när det erbjudes honom, om det ger honom en skälig, om än till följd av de rådande svåra tiderna anspråkslös förtjänst. Nu får man inte vara alltför kräsen och ställa fordringar som beröra privata önsknigar. Allmänt bör begreppet »vi fordra» lämnas bort. Det bör såväl av arbetsgivaren som av arbetarna i lika hög grad motarbetas. I stället bör som ledmotiv gälla: »Vi vilja tjäna, vi vilja giva.» Varje arbete, vi utföra, kommer att främja nationens väl och framför allt dess mindre bemedlade folklager.

Varje medborgare måste lära sig att ställa sig positivt gent emot andra och gent emot varje uppbyggande arbete. Det har varit en av finnarnas egenskaper att kritisera varandra. En sådan inställning är ofruktbar och leder till ödslig passivitet av blotta rädslan för kritik. Överdriven kritik och därigenom föranledd o beslutsamhet är nutidens största försyndelser. Det enda rätta sättet är, om det fordras, självkritik, en djärv beslutsamhet, vilken utan fruktan för eventuella misstag och felgrepp vågar något. Man måste som dagliga ledmotiv minnas: »Svårigheter finnas uteslutande till för att övervinnas.»

Beslutsamheten är sund och fruktbringande endast då man tillägnat sig principen om personligt ansvar. Varje medborgare, var helst han för tillfället må arbeta, bör lära sig, att han personligen bär ansvaret för att hans arbete lyckas. »*Jag* måste göra det, *jag* måste se till att det lyckas, *jag* får vid detta arbete inte gömma mig bakom en annans rygg, *jag* får inte skymfa någon.» I detta avseende ha vi mycket att bättra. I vår regering, i vår riksdag, i hela ämbetsmaskineriet, har det ofta rått en beklaglig brist på ansvars känsla. Man har ofta vid svåra avgöranden gömt sig bakom någon annans rygg. Så kan det inte fortgå. Hos var och en som innehar en ledande ställning, bör en gnista av ansvars glädje tändas. Gillar någon detta icke, så bör han i all stillhet ersättas med en ny man. Och denna gnista måste småningom bringas att flamma upp inom alla befolkningslager.

Strävandet efter personliga eller kottorifördelar och -ära bör ovillkorligen brännmärkas. Hans privata framgångar, hans stolthet och egenkärlek måste träda tillbaka.

För det oerhört myckna återuppbyggnadsarbetet äro på olika livsområden redan talrika organisationer sysselsatta. Finlands Vapenbrödraförbund strävar till att begränsa sin egen andel i

detta arbete till bestämda arbetsdistrikt. Förbundet överväger speciellt att förverkliga de ovannämnda principerna vid sin egen verksamhet och samtidigt överföra dessa principer på andra organisationers arbetssätt.

För omvårdnaden av de genom kriget nödlidande vapenbröderna och deras familjer upprätthåller vapenbrödraförbundet social hjälpverksamhet. Förbundet har grundat hjälpbyråer, insamlat penningmedel och ger snabb hjälp och lån åt nödlidande vapenbröder, krigsänkor och föräldralösa barn. Ett särskilt ändamål tjänar systemet med gudbarn och omvårdnadsgemenskapen. Det första betyder, att vapenbröderna försöka övertala någon firma, ett industriföretag eller en sammanslutning att taga ett föräldralöst barn till gudbarn och bestrida barnets levnadskostnader och uppfostran tills det är fullvuxet. Det andra avser, att de vid en firma eller bank anställda eller eljest någon folkgrupp bilda en omvårdnadsgemenskap, vars medlemmar förplikta sig att genom en månatlig inbetalning av ett visst belopp i en gemensam kassa sörja för underhållet av en familj, en arbetslös eller en krigsänka.

Då emellertid direkta penningunderstöd uppenbart skulle bli en snabbt demoraliserande form av hjälp, vill man så snabbt som möjligt upphöra härmed. Det första steget därtill är, att vapenbrödernas hjälpbyrå avbetalar på räkningar och andra skulder för de nödlidande vapenbröderna, det andra steget är, att man förmedlar arbete åt de nödlidande i samarbete med statens och kommunens arbetsförmedlingsplatser.

En viktig form för vapenbrödraföreningarnas arbete är även anskaffningen av jord för mindre bemedlade vapenbröder, huvudsakligast för sådana med stora familjer, likaså för krigsänkor, såframt de icke äga jord. Genom mången vapenbrödraförenings arbete har sådant också redan lyckats. Större resultat komma snart att noteras. Likaså ingår det i vapenbrödernas program att sörja för, att krigsänkor och mindre bemedlade vapenbröder, som redan tidigare varit ägare till en liten parcell, men under den hårda tidens tryck äro i fara att förlora denna, hjälpas ur sitt nödläge.

En synnerligen viktig faktor i vapenbrödernas program börjar medborgarens frivilliga »talkoo»-arbete bli. Initiativet togs i studentkretsar. Det grundades ett gemensamt »Finlands-Talkoot» av olika ekonomiska kretsar i landet för att organisera en offentlig, frivillig arbetstjänst enligt en i Finland sedan gammalt känd och omhuldad form. Den andliga grunden för detta företag är

vapenbrödraförbundets anda. Initiativtagaren är den på orten befintliga vapenbrödraföreningen, vilken såsom neutral och genomströmmad av en ny anda bättre än någon annan instans lämpar sig för denna uppgift. På initiativ av ortens vapenbrödraförening väljes en »talkoo»-ledare, denna åter samlar ihop ett »talkoo»-utskott och så uppbådas hela den lediga eller från sin tjänst permitterade arbetskraften för att göra en gemensam insats i de frivilliga återuppbyggnads- eller röjningsarbetena. Så skola för flyktingarna vägar byggas, åkrar brytas, byggnader uppresas och åt fattiga torpare iordningställas små odlingsbara parceller; åt krigsänkor skola åkrar plöjas, som annars efter mannens hjälte-död möjligen hade fått ligga obrukade.

Detta konkreta arbete, om vilket det hittills varit tal, är intimt förbundet med begreppet broderskap; det är ett avgjort fredstidsarbete, genom vilket krigets sår och den genom strider utmattade fosterländska tanken stärkes.

Men det hör även till vapenbrödraförbundets verksamhet att inte glömma tanken på vapnen. Nu skola de mera uttröttade andarna återväckas till djärv beslutsamhet, vars huvudmål är ovillkorligt försvar av landet. Kraftig propaganda för spridning av försvarstanken hör till vapenbrödernas program. I försvarsanda hålles fester och möten. I samma anda inleddes även ett närmare samarbete med Skyddskårsorganisationen, vars medlemmar ju till största delen — fränsett de äldsta och yngsta — höra till vapenbrödraförbundet. Som ett avlägset mål föresvävar vapenbrödraförbundets och Skyddskårens ledning det tillstånd, att varje finsk vapenbroder strävar till att som skyddskårist också deltaga i frivilligt försvarsarbete i landet.

Finlands Vapenbrödraförbund torde med alla sina föreningar nu bilda en så kraftfull nationell organisation, att dess betydelse som den inre disciplinens och statsviljans företrädare är utslagsgivande för folket. Det är den organisationen, som kommer att föra Finlands folk oskadat och obrutet genom de svåraste krigstiderna.